

Loppuraportti Afganistanilainen opettaja naisille ja lapsille, 1.4.-31.12.2022

Psykologien sosiaalisen vastuu ry:n pilottiprojekti: Afganistanilaisen opettajan tukeminen alkoi suunnittelulla tammikuussa 2022. Projekti alkoi yhteistyönä Suomessa asuvien Afganistan-solidaarisuustyötä tehneiden henkilöiden kanssa. Nämä henkilöt olivat talebanien valtaannousun elokuussa 2021 jälkeen järjestäneet pienkeräyksiä erityisesti afganistanilaisten pakolaisten tukemiseen Pakistanissa. Yksi henkilö, Amjad Sher, oli kotoisin Pakistanista, joten hän tunsi paljon paikallisia vapaaehtoisia ja aktivisteja. Pienkeräyksiä järjestäneet henkilöt olivat kiinnostuneita tekemään jatkuvampaa humanitaarista työtä. PSV:n sihteeri Taru Saari tunsi nämä henkilöt, ja sitä kautta tuli ajatus yhteistyöstä PSV:n kanssa.

Alkuvuodesta 2022 Suomessa asuva Amjad Sher sai yhteyden koulutettuun afganistanilaiseen naisopettajaan. PSV:n kanssa päätettiin aloittaa pilottiprojekti, jossa opettajalle maksetaan 300 euron palkkioita kerran kuussa. Aluksi puhuimme palkasta, mutta konsultoimme Pakolaisapua asiasta ja saimme ohjeen, että on paras puhua palkkioista, koska tällöin PSV ei ole opettajan virallinen työnantaja. Opettaja oli aiemmin lähtenyt pakolaisena Afganistanista Pakistaniin, ja hän asui Jalalabadissa lähellä Islamabadia. PSV:n pilottiprojektissa sovittiin, että puolet opettajan palkkioista tuleva suoraan PSV:n järjestötililtä ja puolet rahoista kerätään itse. Projektin keräyslupa on Poliisihallitus 22.10.2020 RA/2020/1295.

Opettaja aloitti työnsä huhtikuussa 2022. Palkkiot maksettiin ensin Amjad Sherin veljen Zarak Khanin tilille, minkä jälkeen yhteistyökumppani vei rahat opettajalle. Aluksi pankkiyhteyksissä oli vaikeuksia, ja rahat eivät menneet heti perille Pakistaniin. Asiaa selvitettiin Danske Bankin kanssa, ja lopulta rahat saatiin perille. Muuten hankkeen kirjanpito ja tilintarkastus kulkivat PSV:n kautta. Pakistanissa opettaja sai kokoon ryhmän, ja he kokoontuivat yksityisasunnossa. Ryhmässä oli kaksi afganistanilaista perhettä, joihin kuului äiti ja kaksi lasta. Opettaja opetti heille perusluku- ja kirjoitustaitoja, ja he myös keskustelivat arjen asioista. Afganistanilaiset pakolaiset kokevat Pakistanissa syrjintää, ja nämä yhteiset hetket olivat myös yksi tapa kokea yhteenkuuluvuutta. Lisäksi pilottiprojetin loppuhaastattelussa opettaja kertoi, että monet afganistanilaiset pakolaiset pelkäävät takaisin lähettämistä, joten opiskelu oli yksi keino unohtaa muut raskaat asiat ja pelot.

Kesällä 2022 afganistanilaiset pakolaisten tilanne Pakistanissa heikkeni, ja monia alettiin karkottaa. Myös opettaja karkotettiin Afganistaniin kesäkuussa 2022. Hän pystyi löytämään kuitenkin turvallisen paikan Afganistanissa, ja hän halusi jatkaa työtä, koska koki työnteon olevan tärkeä selviytymiskeino. Hän aloitti uuden opetusryhmän, ja he alkoivat kokoontua opettajan siskon luona. He asuivat kylässä, jossa ihmiset luottavat opettajaan. Hän koki opettamisen olevan turvallista, kunhan esimerkiksi nuoria miehiä ei ollut ryhmässä. Sopimus PSV:n kanssa päivitettiin tällöin.

Afganistanissa ryhmässä on nykyisin 15-20 henkilöä. Siihen kuuluu neljä äitiä sekä yksi

naimaton nainen. Ryhmän lapset ovat 5-14-vuotiaita. Opettajalla on oma opetusohjelma, jota hän käy lasten kanssa läpi. He opettelevat maan pääkielten eli darin ja pashtun kirjaimia. Monilla on myös omia kirjoja, joita käydään läpi. Opettaja kuvaa, että ihmiset saavat olla omassa "kuplassa" ja oppiminen vähentää stressiä ja on tärkeä tapa kuluttaa aikaa. Henkilöt ovat ryhmässä muutaman tunnin päivässä.

Projektia on tehty koko ajan tiiviissä yhteistyössä Silti minä nousen ry:n kanssa. Silti minä nousen ry:n perustivat huhtikuussa 2022 osittain samat henkilöt, jotka tekivät pienkeräyksiä Afganistaniin syksyllä 2021. Myös vastuuhenkilö Taru Saari kuuluu Silti minä nousen ry:n hallitukseen. Silti minä nousen ry järjesti kesällä ja syksyllä kaksi tapahtumaa, joissa esiteltiin myös PSV:n pilottiprojektia.

Yhteydenpito opettajaan on tapahtunut pääasiassa Amjad Sherin kautta pashtun kielellä. Projektivastaava Taru Saari tapasi yhdessä Amjad Sherin kanssa opettajan videopuhelussa joulukuussa 2022, jolloin pidettiin arviointikeskustelu.

Projektilla oli joulukuussa 2022 kaksi kuukausilahjoittajaa. Lisäksi projekti sai merkittävät lahjoitukset Satakunnan, Keski-Suomen ja Helsingin psykologiyhdistykseltä. Helsingin psykologiyhdistyksen lahjoitus edellytti kahta blogikirjoitusta projektista. Lisäksi PSV:n edellisen Turkki-hankeen ylimääräiset 400 euroa siirrettiin Afganistan-hankkeelle. Muuten projektiin on saatu lahjoituksia yksityishenkilöiltä.

Opettaja haluaa jatkaa työskentelyä ja hän kokee yhteistyön PSV:n ja Silti minä nousen ry:n kanssa hyvänä. Hän on selvittänyt mahdollisuuksia lähteä Pakistaniin tai kiintiöpakolaiseksi Italiaan. Nämä suunnitelmat ovat kuitenkin epävarmoja. Opettaja on allekirjoittanut sopimuksen, että hän jatkaa työskentelyä ainakin kesäkuuhun 2023 asti.

Pilottiprojekti oli positiivinen kokemus siinä mielessä, että suoralla yhteydellä yhteen henkilöön voidaan tukea haavoittuvassa asemassa olevien afganistanilaisten koulutusta. Opettajalla on ymmärrys kulttuurista ja opetettavista asioista, joten hänellä on mahdollisimman paljon valtaa projektissa. On myös ihmisten mielenterveydelle tärkeää, että he voivat itse järjestäytyä ja kehittää itseään.

Jatkossa on hyvä varautua siihen, että tilanteet voivat muuttua nopeasti. Siksi uudessa sopimuksessa on myös lisälause siitä, että jos työnteko päättyy, voidaan kerätyt lahjoitukset lahjoittaa vastaavaan kohteeseen. Myös järjestelmälliset tavat saada tietoa siitä, mitä opetuksessa ja ryhmässä tapahtuu, voisivat olla hyödyllisiä. Läpinäkyvyys ja luottamuksen herättäminen ovat tärkeitä, joten jos halutaan uusia kuukausilahjoittajia, on olennaista, että he saavat kattavaa tietoa projektista.

Keväällä 2023 rahankeruun tehostaminen on varmasti isoin tavoite. Tämä vaatii, että

projektista tiedotetaan enemmän myös PSV:n sivuilla. Tähän asti tiedottaminen on tapahtunut paljon Silti minä nousen ry:n kautta. PSV:n paikallisryhmiltä olisi hienoa saada apua sanan levittämisessä. Rahankeruun liittäminen muihin aihepiiriä käsitteleviin tapahtumiin, kuten esimerkiksi psykologin rooli humanitaarisessa työssä, voisi myös olla järkevää.

Taru Saari, projektivastaava